

ЦР#СВх. №242/13.08.2015г.

РЕЦЕНЗИЯ

на

научната продукция и академична активност на **доц. Бонка Михайлова Димитрова, доктор** за участие в конкурс за „ПРОФЕСОР” на НСА „В. Левски” по професионално направление 7.6. Спорт, Специалност – Гимнастика

Рецензент: проф. Кирил Андонов, дп

Конкурсът за академичната длъжност „професор“ е обявен в съответствие с нормативните документи в Д.В. бр. 23 / 27.03.2015г./ след решение на научния съвет на НСА „Васил Левски“ от 02.04.2015г., протокол №29. В него участва само един кандидат – доц. Бонка Михайлова Димитрова, доктор.

От прегледа на документацията по откриване и провеждане на този конкурс са спазени всички изисквания по ЗРАСРБ и нормативните документи на НСА „Васил Левски“.

Доц. Бонка Димитрова е родена на 25.09.1952г. През 1970г. завършва средно образование в 31 ЕСПУ гр. София. От 1970г. до 1974г. е студентка във ВИФ „Г. Димитров“ и завършва като магистър по физическа култура. От 1974г. - 1979г. е работила като спортен инструктор в Ленински районен съвет. През 1979г. след конкурс става „асистент“ в катедра „Гимнастика“. През 1991г. успешно защитава докторска дисертация. От май 2004 г. след конкурс ВАК я удостоява с научното звание „доцент“. От 2009 г. досега е член на Академичния съвет на НСА „Васил Левски“ и е временно изпълняващ длъжността ръководител катедра „Гимнастика“.

Доц. Бонка Димитрова има пълна учебна заетост и води лекционни курсове за бакалаври, магистри и докторанти по гимнастическите дисциплини в училищното физическо възпитание и спорт, във високото спортно майсторство, спортната анимация и в сферата на адаптивната физическа активност.

Ръководител на достатъчен брой дипломни и курсови работи на студенти от бакалавърска и магистърска степен – общо 8 на брой. Има двама успешно защитили докторанти, а в момента работи с още един. Автор е на редица масови гимнастически композиции. Преподава на студенти по програма Еразъм, участва в Европейската програма СЕЕРУС. Експерт на НАЦИД и НАОА. Успешно е управлявала и координирала значителен брой образователни и научно-изследователски проекти, общо – 11. Съдия международна категория е по спортна гимнастика. Владее английски, холандски и руски езици.

Научната продукция, с която доц. Бонка Димитрова участва в конкурса за академичната длъжност „професор“, включва общо 69 труда, от които 64 подлежат на рецензиране както следва:

1. Монографии – 2бр.
2. Учебници и учебни пособия – 15бр.
3. Статии в национални и чуждестранни списания – 44бр.
4. Учебни програми – 8бр.
5. Публикувани доклади в сборници от национални и международни конференции – 5бр. – /не се рецензират/.

Нейни трудове са цитирани 57 пъти в дисертационни трудове, дипломни работи, учебници и списания. Има две публикувани статии в списания с импакт фактор. Освен всичко посочено дотук, следва да се отбележи и участието ѝ в подготовката на нови бакалавърски и магистърски програми, акредитационни процедури, провеждане на лекции на

чуждестранен език и в други висши училища, участие в научни семинари и значителна дейност като рецензент.

Видно е от така представените публикации /64 посочени за рецензиране/, че доц. Б. Димитрова в 15 е самостоятелен автор, в 11 е първи автор. Общо 7 са публикациите на английски език.

След задълбочения преглед на представените научни публикации, можем да отбележим, че за тяхната подготовка е използван широк спектър на научното познание, на целенасочена изследователска, експериментална и приложна работа. Показан е много добър академичен изказ и стил.

С висока стойност за практическата работа с млади 7-9-годишни гимнастички е монографичният труд „Система за подготовка и оптимизиране на обучението по спортна гимнастика /жени/“ с обем от 120 печатни страници. В научното търсене и изследване доц. Б. Димитрова доказва необходимостта от усвояването на стабилни базови навици. Приложен е богат набор профилиращи упражнения на различните уреди и усложняването им в хода на процеса за спортна подготовка. Тази монография е подходяща за всички треньори, преподаватели във ВУ, учители и студенти като съвременен модел за начална техническа подготовка в областта на спортната гимнастика. Това смятам за съществен научно-практически принос на доц. Бонка Димитрова.

От голямо значение за българската гимнастическа школа е и монографията „Теория на подбора в спортната гимнастика /жени/“ с обем от 101 печатни страници.

В този научен труд доц. Бонка Димитрова е извършила задълбочен теоретичен анализ на основни теми като:

1. Подбор във спорта
2. Генотипни фактори – основни понятия.
3. Спортна генетика
4. Спортна ориентация и подбор.

5. Спортен талант.

6. За значението и мястото на подбора /ефективност, възраст, травми, прогноза/.

Предложени са три прогностични модела за реализиране на селекцията в двете нива на спортния подбор, имащи определяща роля в етапите на многогодишната подготовка на тренировъчния процес.

Като цяло този труд и разностранно представената материя, третираща въпроса за спортния подбор, може да се използва от всички специалисти и треньори в различни спортни дисциплини, което определено е принос в теорията и практиката на гимнастическите дисциплини.

Като доказателство за разностранните изследвания анализи и подготовка на методики с използване средствата на гимнастиката от доц. Б. Димитрова е учебното пособие „АФА със средствата на гимнастиката“ с обем от 63 печатни страници.

Този труд е от изключително значение за практическата работа с хора от различни възрасти със слухови, зрителни и сетивни увреждания. Наред с това във втората част на книгата са включени примерни упражнения и игри за хората с различни ментални увреждания. Свидетели сме на безспорния ефект, който многообразието на гимнастическите упражнения и игри има при лечебните дейности с хора с увреждания от различно естество. Този факт доказва приноса и значимостта на посочения труд за реалната практика.

Позволяваме си да посочим участието в колектив на доц. Б. Димитрова в книгата „Селекция на талантите в гимнастическите спортове“ с обем от 75 печатни страници. За различните гимнастически спортове като спортна, художествена, естетическа гимнастика, акробатика и скокове на батут се изисква и диференциран подход при селекцията на талантите. Качественият спортен подбор за гимнастическите дисциплини е залог за ефективна реализация на състезателния потенциал на младите спортисти. Част от книгата дава ценни моделни характеристики за структурите и стандартите за

селекцията в гимнастическите дисциплини. Посочени са важни параметри като:

1. Визуална селекция.
2. Антропометрични показатели.
3. Функционални предпоставки и двигателно-координационни предпоставки
4. Психо-интелектуални предпоставки.

В крайна сметка можем да обобщим, че този труд дава на специалистите в гимнастическите дисциплини надеждна „рецепта“ за специализиран спортен подбор и на тази база реални положителни перспективи за усъвършенстване на подрастващите спортисти.

Публикациите от №5 до №17 – общо 12 броя в съавторство като цяло са учебни пособия за практическите часове в различните факултети на НСА „Васил Левски“ по гимнастика – жени, скокове на батут, основна гимнастика за методиката на преподаване на урок по гимнастика, терминологичен речник и др.

Тези учебни пособия могат да бъдат полезни на всички преподаватели във ВУ, подготвящи учители по физическо възпитание, както и на самите учители в началния, среден и горен курс на българските училища.

Останалата част от научната продукция – общо 44 статии в научни списания у нас и в чужбина включва широка гама от изследвания и експерименти в следните направления:

- Спортна гимнастика - 25 бр.
- Училищно и университетско физическо възпитание и спорт – 8 бр.
- Естетическа групова гимнастика - 2 бр.
- Спортна анимация – 1бр.
- Скокове на батут – 3 бр.
- Гимнастика за лечение на хора с увреждания – 3бр.
- Художествена гимнастика – 2 бр.

Тези многобройни научни търсения и експерименти са неоспорим факт за широките знания и компетенции на доц. Б. Димитрова в гимнастическия свят.

След обстояния преглед на представената научна продукция и нашия опит при оценяване на научните приноси обективно можем да посочим, че доц. Б. Димитрова е достоен кандидат за най-високата академична длъжност „професор“. Тя е реализирала огромна по обем, разностранност и качество изследователска и експериментална работа, притежава високи компетенции и целенасочено, обективно и етично научно търсене.

Можем да обобщим следните основни приноси на научната, проучвателна методико-практическа, изследователска и експериментална работа.

1. Спортна гимнастика.

- Създадена методика за обучение за основни двигателни действия за различните гимнастически уреди.
- На основата на обективни количествени показатели са систематизирани упражненията по структурни групи в многогодишен аспект на различните уреди.
- Реализирана е методическа програма за подготовка на 9-12-годишни гимнастички на смесена успоредка.
- Изработена е методика за начална техническа подготовка за момичета 7-9 год.
- Изграден и усъвършенстван е модел на системата за спортна подготовка и организация на вътрешния спортен календар за гимнастички.

2. Селекция и спортен подбор на подрастващи в гимнастическите спортове.

- Извършен е задълбочен теоретичен анализ на достиженията в спортната генетика. Изведени са бъдещите възможности за постигане на спортно майсторство.
  - Разработена е диференцирана методика за диагностика на спортните таланти в гимнастическите спортове. Създадени са три прогностични модела за селекция в двете нива на спортния подбор в многогодишен аспект.
3. Ролята на гимнастиката в училищното и университетското физическо възпитание и спорт.
- Установено е незадоволителното състояние при изпълнение на учебните програми по гимнастика и вследствие на това по-големия брой деца с гръбначни изкривявания. Обективна предпоставка за това е, че в началния курс заниманията по физическо възпитание се водят от неспециалисти.
  - Създадена е коригираща програма за достигане на необходимото ниво на двигателна подготвеност по гимнастика за различните възрастови групи.
4. АФА със средствата на гимнастиката.
- Научно доказана е здравната и социална роля на гимнастиката при адаптирането на физическата активност за хора с увреждания.
  - Осъществените изследвания и експерименти от педагогическата страна за хора със сетивни и ментални увреждания оптимизират и обогатяват процесите за рационално реализиране на адаптираната физическа активност със средствата на гимнастиката.
  - Доказана е и ролята на учителите по физическо възпитание и родителите в практиката с хора със специални нужди.
5. Участия в национални и международни конференции и конгреси и достатъчен брой цитирания което е показател за това, че научната

продукция на доц. Бонка Димитрова има широка обществена популярност.

В заключение бих искал да подчертая, че на основание на направените анализи и оценка, на представените публикации за участие в конкурса, на посочените научно-приложни приноси, на личностните и професионални положителни качества като преподавател, изследовател и ръководител с пълна убеденост предлагам на уважаемото Научно жури да присъди академичната длъжност „професор“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт професионално направление 7.6. Спорт Специалност „Гимнастика“ за нуждите катедра „ Гимнастика“ в НСА „Васил Левски“ на доц. Бонка Михайлова Димитрова, доктор.

16.07.2015г.

София

Рецензент:

проф. Кирил Андонов, дп

